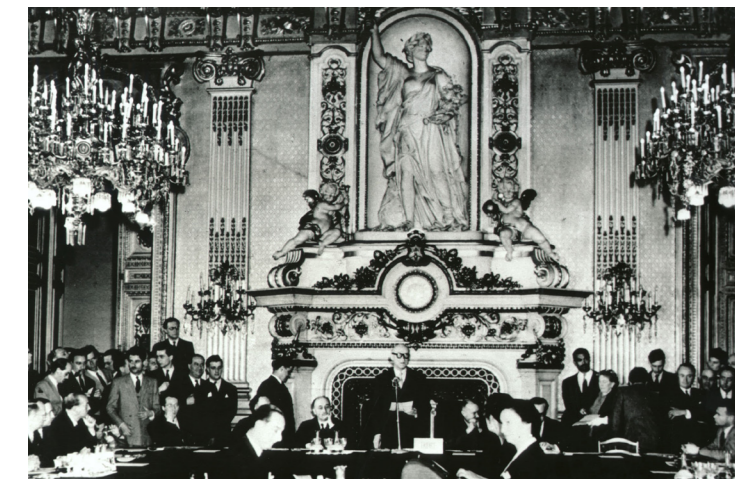

OD UHLIA A OCELE AŽ PO SPOLOČNÉ EURO A EŠTE ĎALEJ

SCHUMANOVA DEKLARÁCIA © European Communities, 1950*

1950: SCHUMANOVA DEKLARÁCIA

Dňa **9. mája 1950** usporiadal francúzsky minister zahraničných vecí **Robert Schuman** tlačovú konferenciu. Vyzval ďalšie európske krajiny, aby spoločne spravovali svoje zdroje uhlia a ocele.

Keďže uhlie a oceľ sú nevyhnutnými zložkami na výrobu zbraní, dúfal, že táto spolupráca znemožní budúcu vojnu. Navyše, uhlie a oceľ boli veľmi dôležité aj pre obnovu kontinentu po vojne.

Obrázok: Podpísanie Rímskych zmlúv © AP, 1957 – Source EC Audiovisual Service.

1957: RÍMSKE ZMLUVY: ZMLUVA O EHS A ZMLUVA O EURATOME

Prvých šesť krajín si želalo ešte silnejšiu hospodársku integráciu. V roku 1957 preto podpísali dve nové zmluvy: Zmluvu o Európskom hospodárskom spoločenstve (**EHS**) a Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (**Euratom**), známe aj ako **Rímske zmluvy**.

– **Európske hospodárske spoločenstvo (EHS):** Krajiny sa dohodli, že postupne premenia svoje oddelené hospodárstva na spoločný trh, pričom začnú s colnou úniou. Táto zmluva bola začiatkom spolupráce v oblasti poľnohospodárstva, rybolovu, prístavnej politiky a dopravnej politiky.

– **Euratom:** Táto spolupráca v oblasti atómovej energie bola zameraná na spoločný výskum možností civilného využitia atómovej energie.

Rímske zmluvy nadobudli platnosť v roku 1958.

Volebná miestnosť v európskych voľbách, Belgicko © European Communities, 1957

1979: PRVÉ PRIAME VOĽBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Občania **Európskych spoločenstiev** si prvýkrát volili svojich zástupcov v Európskom parlamente v **júni 1979**. V tom čase tam bolo deväť členských krajín, v ktorých sa volilo 410 poslancov Parlamentu na obdobie **1979–1984**.

1986: JEDNOTNÝ EURÓPSKY AKT

Spoločný trh neexistoval ani 30 rokov po tom, ako sa ho krajiny rozhodli vytvoriť (na základe **Rímskych zmlúv**). **Jednotným európskym aktom** vyjadrili členské štáty vôľu odstrániť všetky prekážky obchodu a voľného pohybu (podpísaný v roku **1986**, platný od roku **1987**).

1993: OTVORENÉ HRANICE

Dňa **1. januára 1993** boli odstránené kontroly na vnútorných hraniciach členských štátov Európskej únie. Do platnosti vstúpil jednotný trh s voľným pohybom osôb, tovaru, služieb a kapitálu.

2002: ZAVEDENIE EURA

V roku **1999** bolo do bankového systému zavedené euro. Ľudia však začali používať euromince a euromankovky až **1. januára 2002**, a to v **12 krajinách EÚ**: v Belgicku, Fínsku, Francúzsku, Grécku, Holandsku, Írsku, Luxembursku, Nemecku, Portugalsku, Rakúsku, Španielsku a Taliansku.

Odvtedy euro prijalo ďalších **8 krajín**: **Slovinsko** (2007), **Cyprus** (2008), **Malta** (2008), **Slovensko** (2009), **Estónsko** (2011), **Lotyšsko** (2014), **Litva** (2015) a **Chorvátsko** (2023).

Očakáva sa, že v roku 2026 sa k nim pripojí **Bulharsko**.

© Shutterstock

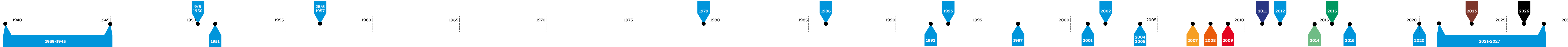
© European Union, European Parliament

2012: EÚ – NOSITEĽ NOBELOVEJ CENY ZA MIER

Táto cena je vyjadrením uznania úsilíu Európy o mier, zmierenie, demokraciu a ľudské práva.

© European Union, European Parliament 2025

DRUHÁ SVETOVÁ VOJNA

Európa bola po **druhej svetovej vojne** v troskách. Vojna zničila mestá, cesty a väčšinu priemyslu v Európe. V európskom hospodárstve vládol chaos. Vojna si vybrala aj ohromnú ľudskú daň: na celom svete 55 miliónov ľudí prišlo o život, 35 miliónov ľudí bolo zranených a 190 miliónov ľudí utieklo zo svojich domovov. Volanie po mieri bolo hlasnejšie než kedykoľvek predtým.

1951: ZMLUVA O ZALOŽENÍ EURÓPSKEHO SPOLOČENSTVA UHLIA A OCELE

Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Belgicko, Holandsko a Luxembursko reagovali na deklaráciu Roberta Schumana pozitívne. Týchto šesť krajín podpísalo v roku 1951 **Parížsku zmluvu** (Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele). Európske spoločenstvo uhlia a ocele (**ESUO**) nadobudlo platnosť v roku 1952.

© European Union, European Parliament

© European Union, European Parliament

1992: ZMLUVA O EURÓPSKEJ ÚNII – MAASTRICHTSKÁ ZMLUVA

Maastrichtská zmluva znamenala skutočný začiatok spolupráce na politickej úrovni, ktorá sa začala rozvíjať popri existujúcej hospodárskej integrácii. Niekdajšie Európske spoločenstvá dostali nový názov: Európska únia. „Nová“ Európska únia stála na týchto troch hlavných pilieroch:

- Hospodárska integrácia:** členské štáty sa rozhodli posilniť hospodársku integráciu a vytvoriť spoločnú európsku menu: euro.
- Spolupráca v oblasti **zahraničnej a bezpečnostnej politiky**.
- Spolupráca v oblasti **vnútorných vecí a spravodlivosti**.

Táto zmluva bola podpísaná v roku 1992 a vstúpila do platnosti v roku 1993.

1997: AMSTERDAMSKÁ ZMLUVA

Vzhľadom na rozšírenie **EÚ** do východnej Európy bolo treba, aby sa **EÚ** pripravila na výrazný nárast počtu členských štátov. Potrebná bola najmä reforma rozhodovacieho procesu: teda menej rozhodnutí založených na jednomyseľnom súhlase a viac rozhodnutí na základe väčšinového hlasovania. Prvým pokusom o zmenu týchto pravidiel bola **Amsterdamská zmluva** (ktorá bola podpísaná v roku 1997 a platnosť nadobudla v roku 1999). Zmluva však tieto očakávania nenaplnila.

2001: ZMLUVA Z NICE

S blížiacim sa dátumom prístúpenia nových krajín sa v **Nice** uskutočnil druhý pokus o reformu Európskej únie (zmluva bola podpísaná v roku 2001 a platnosť nadobudla v roku 2003). Ani táto zmluva však rozhodovanie neuľahčila.

2004-2005: EURÓPSKA ÚSTAVA

Po dvoch neúspešných pokusoch o reformu EÚ sa v júni 2004 uskutočnil tretí pokus s **európskou ústavou**. Vzhľadom na dôležitosť európskej ústavy a aj na skutočnosť, že sa použilo slovo „ústava“, sa niektoré krajiny rozhodli usporiadať referendum.

Obyvatelia Francúzska a Holandska hlasovali proti tejto novej „Ústave pre Európu“. Keďže každú novú zmluvu EÚ musí schváliť každý jeden členský štát, Ústava nemohla byť prijatá.

2007: LISABONSKÁ ZMLUVA

Lisabonskou zmluvou sa podarilo zmeniť fungovanie inštitúcií EÚ. Rozhodovanie na európskej úrovni sa zjednodušilo. Nové pravidlá sú platné od decembra 2009 a podľa nich funguje EÚ dodnes.

Lisabonskú zmluvu podpísalo 13. decembra 2007 v Lisabone 27 členských štátov © European Communities 2007

2016: BRITSKÉ REFERENDUM O ODCHODE Z EÚ

Väčšina britských občanov a niektorých ďalších obyvateľov Spojeného kráľovstva bola **23. júna 2016** požiadaná, aby odpovedali na otázku: „Má Spojené kráľovstvo zostať členom Európskej únie alebo z Európskej únie vystúpiť?“ 51,9 % hlasujúcich sa vyjadrilo za odchod a 48,1 % hlasovalo za zotrvanie. To vyvolalo rokovania o vystúpení z Európskej únie a Spojené kráľovstvo sa stalo prvou krajinou, ktorá z Európskej únie vystúpila. Spojené kráľovstvo z Európskej únie oficiálne vystúpilo 31. januára 2020 po troch rokoch rokovanií.

© Shutterstock

2021: NEXT GENERATION EU

V snahe pomôcť riešiť sociálne a ekonomické dôsledky pandémie **COVID-19** sa EÚ dohodla na rozsiahlom pláne obnovy. Týmto plánom bol **dlhodobý rozpočet EÚ na roky 2021–2027** doplnený o 806,9 miliardy eur, čím celková suma dosahuje 1 210,9 miliardy eur (v bežných cenách a po revízií dlhodobého rozpočtu EÚ v roku 2024).

Fond obnovy je financovaný požíčovaním si peňazí na finančných trhoch v rozsahu dosiaľ nevídanom v EÚ.

© European Union, European Commission